

บทความพิเศษ: การใช้พหุปัญญาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

โดย ศูนย์วิเคราะห์ศักยภาพปัญญาธารา (P-PAC)

กรุณาสละเวลาสัก 2-3 นาทีในการตอบคำถามด้านล่างนี้

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	นักเรียนของเรายังไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	แม้กระทั่งว่าในชั้นเรียนที่ครูพยายามสอนให้ดีที่สุด แต่ก็ยังรู้สึก ว่านักเรียนบางส่วนก็ยังไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	นักเรียนหลายคนของเราดูจะมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน มากกว่าบททดสอบที่เราใช้ทดสอบพวกเขา
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	นักเรียนบางคนของเรามีทักษะสูงมากในบางด้านที่ไม่อยู่ใน หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	นักเรียนดูจะ “ไม่สนใจ” เวลาที่คุณครูสอน
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	การสอนของคุณครูดูจะไม่ช่วยกระตุ้นเด็กนักเรียนได้สักเท่าไร
☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	เรากำลังมองหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้น ให้เด็กนักเรียนกระตือรือร้นมากขึ้น

ถ้าคำถามส่วนใหญ่คือ “ใช่” คุณอาจจะสนใจวิธีการสอนแบบพหุปัญญา

นักการศึกษาหลายคนที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกันได้หันมาทดลองใช้วิธีการสอนแบบพหุปัญญา จากทฤษฎีพหุปัญญาของดร. โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์เรามีสติปัญญาหลากหลายด้านและเราใช้สติปัญญาเหล่านั้นในการเข้าถึงความรู้ การเข้าใจโลก การแก้ไขปัญหา การสร้างสิ่งใหม่ๆ รวมถึงการเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

พหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน

จากงานวิจัยของดร. การ์ดเนอร์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคนเรามีความสามารถหรือสติปัญญาติดตัวมาแต่กำเนิดอย่างน้อย 8 ด้าน คือ ด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ด้านการมองเห็น/มิติสัมพันธ์ ด้านการพูด/ภาษาศาสตร์ ด้านการเข้าใจตัวเอง ด้านร่างกาย/การเคลื่อนไหว ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านดนตรี/จังหวะ และด้านธรรมชาติวิทยา

มนุษย์ทุกคนมีความสามารถทั้งหมดที่กล่าวมานี้ แต่ไม่ใช่ว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือเรียนรู้ในแต่ละด้านอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นเราจึงไม่สามารถนำความสามารถทั้งหมดนี้มาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เรามักจะพัฒนาความสามารถ 1-2 ด้านได้ดีกว่าด้านอื่นๆ

ในฐานะคุณครูผู้สอน คุณสามารถที่จะดึงความสามารถที่ซ่อนเร้นของเด็กๆ ออกมาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยเปิดโลกของการเรียนรู้ให้กับพวกเขา ปัจจุบันการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของเด็กเรียนทุกคน นักเรียนควรจะได้รับการสอนให้คิดและแก้ไขปัญหา ได้มีโอกาสเรียนและเล่นตามความสามารถและความถนัดของตนเอง และที่สำคัญที่สุดคือ คุณครูมีส่วนที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนค้นหาและพัฒนาศักยภาพของตนเอง จนสามารถกลายเป็นผู้ใฝ่เรียนและทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะในทางปฏิบัติคุณครูผู้สอนสามารถนำพหุปัญญาไปใช้ในการสอนได้จริง

ประโยชน์ของการสอนแบบพหุปัญญา

- ช่วย让孩子นักเรียนเข้าใจถึงความสามารถที่แท้จริงของพวกเขา และความสามารถหลากหลายด้านรอบตัวพวกเขา
- ช่วยแนะนำให้เด็กนักเรียนตระหนักถึงความสามารถพิเศษที่โดดเด่นของแต่ละคน และทราบถึงข้อควรระวังของตนเอง
- ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับเด็กนักเรียน ทำให้พวกเขากล้าที่จะแสดงออก
- ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ทำให้เด็กนักเรียนสามารถที่จะจำบทเรียนได้อย่างแม่นยำ และสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น

การสอนด้วยทฤษฎีพหุปัญญา

(ขอแนะนำให้คุณครูอ่านบทความหรือหนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญาเพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ด้านหลังของบทความนี้ได้รวบรวมแหล่งที่มาและเอกสารอ้างอิงที่จะช่วยให้คุณครูสามารถเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมได้)

ขั้นตอนที่ 1 ค้นหาความสามารถในตัวคุณ

จัดกิจกรรมสนทนาเกี่ยวกับพหุปัญญากับเด็กๆ ใช้คำพูดง่ายๆ เช่น ชอบเลข ชอบภาษา ชอบกีฬา ชอบดนตรี ชอบวาดภาพ ชอบอยู่กับผู้คน ชอบอยู่คนเดียว ชอบธรรมชาติ

ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นที่รู้จักและประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น คุณครูอาจจะสังเกตเห็นประกายสดใสในแววตาของพวกเขา หากคุณพุดถึงปัญญาด้านที่เขาสนใจเป็นพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างความมั่นใจ

จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพหุปัญญา เพื่อให้เด็ก ๆ เข้าใจถึงความสามารถที่หลากหลายในแต่ละด้าน เลือก 2-3 กิจกรรมที่แตกต่างกันให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นในแต่ละสัปดาห์ โดยคุณครูสามารถผนวกกิจกรรมต่างๆ เข้าไปกับหลักสูตรการสอนได้ด้วย เช่น การเรียนบทกลบเลขด้วยลูกคิดหรือลูกบอลหลากสี การแต่งกลอนคำศัพท์ที่ช่วยจำ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การสอนพหุปัญญา

เป้าหมายของขั้นตอนนี้คือการเน้นย้ำถึงปัญญาทั้ง 8 ด้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการและรูปแบบการสอนของคุณครูแต่ละคน ในช่วงถัดไปของบทความได้มีการรวบรวมตัวอย่างของการสอนเพื่อเป็นไอเดียให้คุณครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของหลักสูตรและสภาวะแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การนำพหุปัญญาไปใช้กับชีวิตจริง

ขั้นตอนนี้เด็กนักเรียนจะได้เรียนรู้ที่จะนำปัญญาในด้านต่างๆ ไปใช้แก้ไขปัญหาในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน สังเกตการเปลี่ยนแปลงของเด็กนักเรียนในการเผชิญหน้าหรือการแก้ไขปัญหา ยกตัวอย่างให้เด็ก ๆ ได้เห็นและตระหนักถึงการนำไปใช้ ฟังความคิดเห็นและให้เด็ก ๆ ได้แบ่งปันประสบการณ์

ตัวอย่างกิจกรรมการสอนพหุปัญญาสำหรับคุณครู

ด้านการพูด/ภาษา:

- การอ่าน กระตุ้นให้เด็ก ๆ อ่านหนังสือที่ตนชอบ เช่น เรื่องสั้น นิยายสาร
- การเขียนชีวประวัติของบุคคลสำคัญที่เด็ก ๆ ชื่นชอบเป็นพิเศษ เช่น ดารา นักร้อง
- การเขียนบทกลอน หรือประกวดแต่งเพลง

- การเล่าเรื่องวันหยุดของเด็กว่าไปเที่ยวไหนกับครอบครัว หรือเล่านิทานหรือเรื่องสั้นที่ตนได้อ่าน หรือการเล่าเรื่องตลกที่ได้ยินมา
- การเขียนเรื่องสั้นหรือบทละคร (เน้นความคิดสร้างสรรค์)
- การโต้วาที โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์สำคัญ ที่เด็กทุกคนให้ความสนใจอยู่แล้ว เช่น การป้องกันน้ำท่วม เป็นต้น
- การเขียนข่าว/บทความที่น่าสนใจ
- การสอน/บรรยายการทำอะไรอย่างละเอียด เช่นการทำกับข้าว การพับกระดาษ ฯลฯ
- การแสดงละครที่ต้องใช้ความรู้สึก เช่น แสดงท่าทางดีใจ เสียใจ เป็นต้น
- ให้ทำรายงานสรุปโครงการต่างๆ เช่น การไปทัศนศึกษา
- การทำการวิจัยที่ต้องค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุด

ด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์:

- การคิดวิเคราะห์
- การคำนวณ
- การแยกประเภท
- การเล่นเกมที่มีรูปแบบ เช่น
- การกำหนดตารางเวลา
- ตัวเลข
- การแก้ไขปัญหาเชาวน์
- การทำการทดลอง
- การคิดเชิงแก้ไขแบบสร้างสรรค์
- การเรียงลำดับเหตุการณ์
- การจัดทำรายการสิ่งของ
- การเปรียบเทียบ เช่น ในเชิงปริมาณ รูปร่าง และขนาด
- การจัดระเบียบที่ต้องใช้รูปภาพประกอบ
- การคิดในเชิงวิทยาศาสตร์
- การจัดทำกราฟ/ไดอะแกรม
- การเขียนปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุและผล

ด้านการมองเห็น/มิติสัมพันธ์:

- ฝึกใช้ความคิด (จินตภาพ)
- การทำงานศิลปะแบบตัดปะ (Cottages)
- การวาดภาพ
- การฝึกออกแบบสิ่งของหรืออุปกรณ์ต่างๆ
- ทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ
- การฝึกทำแผนที่
- การแต่งเรื่องหรือคิดเรื่องโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทพนิยายหรือนวนิยาย
- ฝึกการคิดนอกกรอบหรือคิดแตกต่าง
- การจัดทำป้ายจัดระเบียบสิ่งของในห้องเรียนห้องทดลอง หรือห้องสมุด
- เรียนถ่ายรูป
- การแสดงแบบเน้นการแสดงออกท่าทาง เช่น ละครใบ้ เป็นต้น

ด้านร่างกาย/การเคลื่อนไหว:

- การแสดงในรูปแบบต่างๆ เช่น แสดงละคร การเต้น
- การออกกำลังกาย
- การแสดงออกทางร่างกาย เช่น ฝึกใช้มือประกอบการพูด
- การทำการทดลองเพื่อการพิสูจน์
- การคิดค้นประดิษฐ์ เช่น ประกวดทำสิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในชั้นเรียน
- การได้เคลื่อนไหวง่ายๆ เช่น การยกมือ การลุกขึ้นตอบคำถาม
- การเล่นเกมสมมุติในหัวข้อการเรียนรู้ต่างๆ
- การแสดงวิธีปฏิบัติให้ดู (ลงมือทำ)

ด้านดนตรี/จังหวะ:

- การสวดมนต์
- การท่องบทเรียนที่มีคำพ้องเสียง เช่น การท่องสูตรคูณ
- การฟังดนตรีที่เน้นจังหวะ เช่น เพลงแร็ป

- การร้องเพลง
- การแสดงด้านเสียงดนตรี
- เกมฮัมเพลง – ทายชื่อเพลงจากการฮัมเพลงของเพื่อน
- การทดลองรู้จักเครื่องดนตรีและเสียงดนตรี
- การสอนให้แต่งเพลงจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ด้านมนุษยสัมพันธ์:

- การแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ
- การทำงานเป็นทีม
- จัดให้มีการเสวนาหรือถกกันในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่เด็กๆ กำลังให้ความสนใจ
- การทำโครงการแบบเป็นกลุ่ม
- การทำบทบาทสมมติ
- การสื่อสารระหว่างกัน
- การแสดงความรู้สึกต่อคนอื่น
- การสัมภาษณ์
- การประเมินแบบกลุ่ม

ด้านการเข้าใจตนเอง:

- การแสดงออกถึงความรู้สึกของตนเอง เช่น ให้พูดว่าตนรู้สึกอย่างไรเมื่อดูภาพยนตร์ สะท้อนใจ
- การเขียนอัตชีวประวัติ สามารถสมมุติให้เป็นอัตชีวประวัติที่เด็กๆ อย่างเป็นในอนาคต
- การฝึกสมาธิ
- การกำหนด/ตั้งเป้าหมาย
- การอธิบายถึงตัวเอง
- การคิดเชิงกลยุทธ์
- การคิดแบบอภิปัญญา

- การคิดแบบญาณปัญญา
- ให้ความว่างในการอยู่กับตัวเอง (ทำอะไรก็ได้ให้เด็ก ๆ เลือกเอง)
- การเข้าใจความรู้สึกในใจของตนเอง

ด้านธรรมชาติ:

- การจดบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็น เช่น การดูนก การจดบันทึกประเภทของพรรณพืช
- การวาดภาพธรรมชาติ
- การถ่ายรูปภาพ
- การสังเกตสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง เช่น ฤดูกาล
- การใช้อุปกรณ์ช่วยสังเกต เช่น กล้องส่อง กล้องส่องทางไกล กล้องจุลทรรศน์ แวนขยาย
- การจำแนกประเภทของสัตว์ พืช แมลง เป็นต้น

ตัวอย่างเบื้องต้นเป็นเพียงบางส่วนของ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กนักเรียนเข้าใจพหุปัญญา และความสามารถที่แตกต่างในด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การใช้พหุปัญญาในการสอนจะช่วยให้เด็กนักเรียนเห็นภาพกว้าง พวกเขาจะเข้าใจระดับของความแตกต่างของปัญญาในแต่ละด้านได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิดพลังในการเรียนรู้ และด้วยการสนับสนุนของคุณครูผู้สอนจะส่งเสริมให้เด็ก ๆ เกิดความกล้าที่จะเรียนรู้และทำสิ่งใหม่ ๆ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือเด็กต้องรู้สึกว่าคุณครูยอมรับในความคิดและความสามารถที่แตกต่างของพวกเขา

การใช้พหุปัญญาในการสอนไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการสอน ในทางตรงข้ามพหุปัญญาจะช่วยให้กิจกรรมการสอนในหลักสูตรมีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น

อ้างอิง

1. Campbell, Linda. "How Teachers Interpret MI Theory." Educational Leadership, Sept. 1997.
2. Gardner, Howard. "Multiple Intelligences as a Partner in School Improvement." Educational Leadership, Sept. 1997.
3. Gardner, Howard. Multiple Intelligences, The Theory in Practice. Basic Books, NY. 1993.
4. Greenhawk, Jan. "Multiple Intelligences Meet Standards." Educational Leadership, Sept. 1997.
5. Nicholson-Nelson, Kristen. Developing Students' Multiple Intelligences. Scholastic, 1998.
6. Reiff, Judith C. "Multiple Intelligences, Culture and Equitable Learning." Childhood Education, Spring. 1997.
7. Sausele Knot, Jean. "A Think Tank Cultivates Kids." Educational Leadership, Sept. 1997.
8. Wilkins, Deirdre. Multiple Intelligences Activities. Teacher Created Materials, 1995.